

Yaran kaivos- ja tehdasalueen yleiskaava / Vireille tulo ja osallistumis- ja arviointiohjelman nähtäville asettaminen

Kunnanhallitus 08.09.2025 § 174
153/10.02.02/2024

Valmistelija

kaavoituspäälikkö Timo Nenonen, puh. 044 7401410

Yaran kaivos- ja tehdasalueen yleiskaava

Kaavoitettava alue sijaitsee Siilinjärvellä kantatien 75 (Nilsiantie) varrella, Siilinjärven kirkonkylältä koilliseen. Kaava-alue koostuu Yaran nykyisestä kaivos- ja tehdasalueesta, mahdollisista tulevaisuuden laajenemisalueista sekä tarvittavista suoja-alueista (pinta-ala n. 5800 ha). Kaivos- ja tehdasalueen ympärillä oleva suunnittelualue on pääasiassa metsätalouskäytössä, mutta sisältää myös jonkin verran peltoalueita. Maaseutumaisilla reuna-alueilla on alustavalla suunnittelualueella yksittäisiä asuin- ja lomakäytössä olevia rakennuspaikkoja. Suunnittelualueen eteläosa rajautuu osittain kirkonkylän pientaloalueisiin Sulkavanniittyn ja Tynnöriseen. Kaavan suunnittelualueeseen kuuluu myös vesistöjä ja niiden ranta-alueita. Yleiskaavan suunnittelualueen alustava raja-alue käy ilmi osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Yaran yleiskaavan laatiminen sisältyy kunnan kaavoitusohjelmaan.

Yleiskaavan vireilletulo

Kunnanhallitus teki Yaran aloitteen pohjalta yleiskaavatyön käynnistämispäätöksen kaivoksen laajentamisen YVA-menettelyn päättymisen jälkeen keväällä 2024. Alkuvuonna 2025 Yara kilpailutti ja kunta hyväksyi yleiskaavatyön kaavakonsultiksi Ramboll Finland Oy:n, jossa pääasiallisina vastuuhenkilöinä kaavan laativat Juha Riihiranta ja Pirjo Pellikka. Kaavoitussopimus kunnan ja Yaran välille tehtiin toukokuussa 2025. Kesäkuussa 2025 pidettiin maakuntaliiton kanssa koordinaatiokokous maakuntakaavan päivittämisen tarpeesta tehdas- ja kaivosalueen yleiskaavoituksen rinnalla. Sen perusteella kunnan ja maakuntaliiton kaavoittajien osalta linjattiin, että yleiskaavan tarkoitus ja tavoitteet sekä nykyinen ja tällä hetkellä tiedossa oleva uudistuva alueidenkäyttölaki huomioiden, Yaran yleiskaava voidaan laatia voimassa olevien maakuntakaavojen pohjalta.

Varsinainen Yaran yleiskaavan valmistelu on käynnistynyt konsultin valinnan jälkeen vuoden 2025 kesällä kaavatyön ohjelmoinnilla ja ympäristövaikutusten arvioinnissa tehtyjen selvitysten täydentämistarpeiden arvioinnilla.

Kaavatyön aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu (AKL 66 §) järjestettiin 13.8.2025.

Lähtökohdat

Yleiskaavan laadintaa ohjaavat voimassa olevat Pohjois-Savon maakuntakaavat. Suunnittelualueutta koskee kolme voimassa olevaa maakuntakaavaa. Suunnittelualue on suurelta osin osoitettu maakuntakaavassa kaivostoimintojen alueeksi (EK). Suunnittelualueen poikki pohjois-eteläsuunnassa on merkitty mineraalipotentialinen alue (ekv-1). Suunnittelualueen eteläosaan sijoittuvat maakuntakaavan teollisuus- ja kaivostoimintojen alue (T/Ek) sekä teollisuus- ja varastoalue, jolle saa sijoittaa vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan

laitoksen (T/kem). Suunnittelualueen eteläosaan, teollisuus- ja kaivostoimintojen alueen ja Siilinjärven taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen väliin on osoitettu selvitysalue (se), jolla on tarpeen yhteensovittaa eri maankäyttömuotojen tarpeet ja mm. varmistaa riittävä suojavyöhyke.

Valtaosa suunnittelualueesta on yleiskaavoittamatonta ja asemakaavoittamatonta. Aivan suunnittelualueen eteläosassa on voimassa Kirkonkylän yleiskaava. Suunnittelualueen itäosa ulottuu osin Juurusvesi–Kuuslahti-yleiskaavan alueelle. Alue on pääosin asemakaavoittamatonta lukuun ottamatta pientä aluetta suunnittelualueen eteläosassa Jukolan teollisuusalueella, jossa on voimassa Sulkavanniityn asemakaava ja -muutos.

Kaivoksen laajentamista koskeva YVA-menettely on päättynyt ja yhteysviranomaisen on antanut perustellun päätelmän marraskuussa 2024. YVA-menettelyssä tarkasteltu hankealue vastaa suurelta osin kaavoitettavaa aluetta ja kaavoituksessa hyödynnetään YVA-menettelyn tulosten lisäksi YVA-menettelyssä laadittuja ja hyödynnettyjä selvityksiä.

Yleiskaavatyön aikana laaditaan mm. päivitetty melumallinnus kaivosalueelle, minkä lisäksi alueella tehdään aiempia selvityksiä täydentäviä luontoselvityksiä.

Kaavatyön tavoitteet

Tavoitteena on laatia yleiskaava, joka mahdollistaa Siilinjärven kaivos- ja tehdasalueen toiminnan jatkumisen 2060-luvulle, täyttää alueidenkäyttölain yleiskaavoitukselle asettamat sisältövaatimukset ja huomioi kaivoslaajennuksen YVA-menettelyn (2022–2024) tulokset.

Yleiskaavalla määritellään kaivos- ja tehdastoimintojen alueet tarvittavine suoja-alueineen sekä yhteensovitetaan eri maankäyttömuotojen tarpeet Siilinjärven taajamatoimintojen kanssa. Kaavoituksessa huomioidaan maakunnallisesti merkittävän kantatien 75 ja TEN-T-verkkoon kuuluvan Siilinjärvi–Viinijärvi-radon kehittämistarpeet.

Kaavaan sisältyvät alueet, joilla toiminnasta johtuvat ympäristöhäiriöt rajoittavat tai tulevat rajoittamaan muuta maankäyttöä kuten asumista tai maa- ja metsätalouden harjoittamista. Kaivoksen suojavyöhykkeelle sijoittuvien alueiden maankäyttömuodot ja niitä koskevat rajoitukset ratkaistaan yleiskaavassa. Yleiskaavassa varaudutaan myös pitkän aikavälin tarpeisiin tiedossa oleva mineralisaatio huomioiden.

Yleiskaava laaditaan oikeusvaikutteiseksi. Yleiskaavan tarkoituksena on ohjata alueen yksityiskohtaisempaa suunnittelua ja toimia mm. lupamenettelyjen pohjana. Yleiskaava ei ohjaa suoraan rakentamista.

Siilinjärven kunta päivittää vireillä olevan yleiskaavan suunnittelualueeseen rajautuvia voimassa olevia yleiskaavoja tarvittavilta osin myöhemmin omana työnään.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

AKL 63 §:n mukaisesti kaavatyöhön tulee sisältyä suunnitelma siitä, kuinka varmistetaan osallistuminen ja vuorovaikutus sekä kuinka kaavan vaikutukset arvioidaan. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitetään perustiedot kaavahankkeesta ja sen valmisteluprosessista. Siinä kerrotaan kaavahankkeen lähtökohdista, tavoitteista ja aikataulusta, tiedottamisesta sekä siitä miten osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyt on tarkoitus toteuttaa kaavan etenemisen eri vaiheissa. Osallistumis- ja

arviointisuunnitelma on käyty läpi aloitusvaiheen viranomaisneuvottelussa 13.8.2025 ja sen jälkeen päivitetty viranomaisten huomioiden perusteella. Suunnitelmaa päivitetään kaavatyön edetessä kaavaehdotuksen nähtäville asettamiseen saakka.

Jatkotoimet

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetetaan nähtäville (AKL 63 §) ja siihen on mahdollista tehdä kirjallisia huomautuksia 13.10.2025 mennessä. Vireilletulosta ja nähtävillä olosta tiedotetaan kuulutuksella sekä ulkopaikkakuntalaisille maan omistajille lähetettävällä kirjeellä. Nähtävillä olevan aineiston lisäksi kaavan valmisteluaineistoa kootaan kunnan www-sivulle.

Yleiskaavatyön aloitusvaiheen esittely- ja keskustelutilaisuus järjestetään keskiviikkona 8.10. klo 18 alkaen Kuuslahden juhlatilalla (Nilsiantie 919). Kaavaluonnos pyritään asettamaan nähtäville syksyn 2026 aikana. Kaavan hyväksymisen kunnanvaltuustossa arvioidaan tässä vaiheessa ajoittuvan syksyyn 2027.

Liiteaineisto

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Päätöksen vaikutusten ennakkoarviointi: Kaavan vaikutuksia arvioidaan osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti työn edetessä kaava-aineistossa.

Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää saattaa Yaran kaivos- ja tehdasalueen yleiskaavan vireille ja asettaa osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville.
---------------	---

Päätös	Hyväksyttiin päätösehdotus. Kauko Ylikärppä saapui kokoukseen asian käsittelyn aikana. Kaavoituspäällikkö Timo Nenonen oli kokouksessa asiantuntijana asian käsittelyn aikana. Keskustelun aikana Ulla Santti ehdotti asian palauttamista uudelleen valmisteltavaksi. Katariina Syväys kannatti Ulla Santin tekemää ehdotusta. Päätettyään keskustelun puheenjohtaja totesi tehdyn ehdotuksen ja kannatuksen. Puheenjohtajan esityksestä päätettiin suorittaa asiassa äänestys siten, että ne jotka kannattavat asian käsittelyn jatkamista äänestävät JAA ja ne jotka kannattavat Ulla Santin tekemää kannatettua asian palauttamista koskevaa ehdotusta äänestävät EI. Suoritetussa äänestyksessä annettiin 7 JAA-ääntä (Henna Hiltunen, Kauko Ylikärppä, Tuulikki Hynynen, Heikki Konttinen, Tommi Jäppinen, Maria Aropelto ja Kari Ojala) ja 2 EI-ääntä (Ulla Santti ja Katariina Syväys). Puheenjohtaja totesi äänestyksen tulokseksi tulleen 7–2. Kunnanhallitus päätti siten jatkaa asian käsittelyä. Keskustelun aikana Ulla Santti ehdotti kunnanjohtajan pohjaehdotuksesta poiketen, että päätösehdotus tulee hylätä. Katariina Syväys kannatti Ulla Santin tekemää ehdotusta. Päätettyään keskustelun puheenjohtaja totesi tehdyn ehdotuksen ja kannatuksen. Puheenjohtajan esityksestä päätettiin suorittaa asiassa äänestys siten, että ne jotka kannattavat kunnanjohtajan pohjaehdotusta äänestävät JAA ja ne, jotka kannattavat Ulla Santin tekemää kannatettua päätösehdotusta äänestävät EI. Suoritetussa äänestyksessä annettiin 7 JAA -ääntä (Henna Hiltunen, Kauko Ylikärppä, Tuulikki Hynynen, Heikki Konttinen, Tommi Jäppinen, Maria Aropelto ja Kari Ojala) ja 2 EI -ääntä (Ulla Santti ja Katariina Syväys). Puheenjohtaja totesi äänestyksen tulokseksi tulleen 7–2. Kunnanhallitus päätti siten hyväksyä kunnanjohtajan päätösehdotuksen. Ulla Santti ja Katariina Syväys ilmoittivat jättävänsä asiasta eriävän mielipiteen. Kirjalliset perustelut eriävälle mielipiteelle ovat pöytäkirjan liitteenä.
--------	--